

ELŐSZÓ

Dénes Eszter | felelős szerkesztő

▲ Diósgyőri vár | Fotó: Dénes György

A műemlékvédelemről – másként

A fenti címmel jelent meg idestova tizenhat évvel ezelőtt egy interjú Jankovics Marcellel, a Nemzeti Kulturális Alap akkori elnökével, a Magyar Építész Kamara Építész évkönyvében. Ebben a zsámbéki templomrom állatorvosi lova kapcsán mutat rá az akkori magyar műemlékvédelem belső ellentmondásaira. „Van egyfajta purista koncepció arról, hogy műemlékeket csak karbantartunk romos állapotában, és úgy őrizzük meg, vagy legfeljebb annyira egészítjük ki az eredetitől jól megkülönböztethetően, hogy egy iskolás gyerekek is valamifajta benyomása legyen arról, mi állhatott a helyén. Eközben a zsámbéki templomromhoz egészen más anyagból, egészen más stílusban építenek hozzá kiegészítő részeket, melyeket ugyanaz a műemlékvédelem védelmez mint reális megoldást. (...) A nagy országok, mint pl. Franciaország, lényegében a XIX. században állították helyre saját középkorukat. Majd miután ez megtörtént, létrehoztak egy nemzetközi chartát, amit magukra erőltettek azok a népek is, amelyek nem voltak olyan szerencsések, hogy a XIX. században rendbe hozassák műemlékeiket. Így történt ez nálunk is, mert azért annyira gazdagok nem voltunk, hogy a Mátyás-templomon kívül sok templomot helyre tudtunk volna állítani. Érzésem szerint, ha több pénze lett volna az országnak, akkor a múlt század végén Zsámbék ugyanúgy működő templommá épült volna vissza, mint ahogy Lébény vagy Ják. (...) Én azt is belátom, túlzott követelés lenne, hogy mondjuk egy zsámbéki templomot teljes mértékig helyreállítsanak. De nem látom be, hogy ennek mi az erkölcsi, elvi, etikai, morális, bármilyen akadálya, hiszen az a tény, hogy egy épület működik, sokkal fontosabb annál, mint hogy rögzítsünk egy bizonyos állapotot, és ezzel rögzítünk egy bizonyos nemzeti karaktert jellemző pesszimista gondolkodásmódot. Nekem a fő bajom az, hogy ez az építészeti vagy műemlékvédelmi mentalitás úgy jelenik meg, mint főbb tükörképe annak, hogy a magyarok pesszimisták, hogy a magyarok hanyatló ágba vannak, hogy a magyarok öngyilkosok, a magyaroknak nincsenek gyerekeik, és a magyaroknak csak romjaik vannak. (...) A lengyeleknek a hivatalos elvárásokkal szembefordulva volt bátorságuk felépíteni a királyi várakat, volt bátorságuk Varsó városközpontját felépíteni újra az eredeti formában, és kinek fáj ez?”

[A műemlékvédelemről – másként. Timon Kálmán interjúja Jankovics Marcellel, Építész évkönyv, 1999. 138–143.]

A cikk megjelenése után tizenöt évvel, az említett charta ötvenéves évfordulóján adták át az újjáépült diósgyőri belső várat, amelynek helyreállítása az elméleti rekonstrukción alapuló bemutatási koncepció első nagyszabású megvalósulása, és amelyet a kormányzat iránymutatónak nevezett a következő évtizedek műemléki rekonstrukciói, így a Budavári Palota esetében is. A közönségsiker egyértelmű, a szakma azonban megosztott. Az értékelés még zajlik, mely folyamathoz az *Országépítő* ezen lapszáma is hozzá kíván járulni. Reméljük, hogy a megjelentetett írások az egyoldalú, általánosító és érzelmi alapú kritikán túllépve kiegyensúlyozott, széles körű vitát kezdeményeznek.

▲ Címlap:
Diósgyőri vár | Fotó: Dénes György

◀ Kivitelezés közben. Diósgyőri vár, 2014 | Fotó: Cséfalvay Gyula

ÉPÍTÉSZET | KÖRNYEZET | TÁRSADALOM

✠ Diósgyőr | Reconstruction of Castle Palace in Diósgyőr

- 04 Csoda Diósgyőrben (Szűcs Endre)
Szemelvények a hazai műemlék-helyreállítás múltjából és jelenéből
- 09 A diósgyőri belső vár helyreállítási koncepciójának elméleti rekonstrukciós alapjai (Szekér György)
- 17 Várat építünk (Cséfalvay Gyula)
- 23 Műemlékek és műemlékvédelem (Buzás Gergely)
- 26 Emlék, emlékkép, épület (Deák Zoltán)
- 30 Interjú Máthé Kingával

34 Kávépörkölő manufaktúra – Tokaj | Coffe Manufacture in Tokaj (Füzes András)

✠ Főépítészek – Horváth Zoltán

Master architects in Ócsa, Maglód and Felsőpakony

- 39 Interjú Horváth Zoltánnal | An Interview with Zoltán Horváth
- 44 Város az agglomerációban – Maglód (Csóka Balázs, Dénes Eszter, Terdik Bálint)
The City of Maglód – a Town in the Metropolitan Area
- 48 Postahivatal Ócsán | Post Office in Ócsa (Bata Tibor)
- 50 Értékek őrzése Ócsán | Ócsa Landscape Protection Area (Előd Réka)
A 40 éves Ócsai Tájvédelmi Körzetben
- 54 Három az egyben – Az abonyi Kultúra Háza
The House of Culture in Abony (Berényi Marianna)
- 60 Vándorokból mesterek – Bogos Ernő építész
From Itinerant Apprentices to Masters Architect, Ernő Bogos (Dénes Eszter)
- 64 Vándorkönyv (Dévényi Sándor, Csernyus Lőrinc)
- 66 Harmincéves évforduló – Zalaszentlászlói Faluház
The 30th Anniversary of the Community Centre in Zalaszentlászló by Imre Makovecz (Lóránt József)
- 69 Rövid hírek | News
- 70 Szerzők

A **KÓS KÁROLY ALAPÍTVÁNY** köszönetet mond mindazoknak, akik 2013-ban személyi jövedelemadójuk 1 százalékával támogatták. Az Alapítvány számlájára ebből a forrásból 2014-ben beérkezett 146 081 forintot a Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájának működtetésére fordítottuk.

Kérjük, hogy 2015-ben is támogassák idei adójukból Alapítványunk célkitűzéseit! Adószámunk: 19193580-2-41.

A Kós Károly Egyesülés negyedéves folyóirata
Kiadja az Egyesülés nevében
a Kós Károly Alapítvány.

Kós Károly Alapítvány

1034 Bp., Kecse u. 25.
Bankszámlaszám:
10402166-21629530-00000000
Adószám: 19193580-2-41

Felelős kiadó:

Dévényi Sándor és Zsigmond László
Alapító főszerkesztő: † **Makovecz Imre**

Főszerkesztő: Dévényi Sándor

Felelős szerkesztő: Dénes Eszter

A szerkesztőbizottság tagjai:

Csernyus Lőrinc, Csóka Balázs, Ertsey Attila,

Herczeg Ágnes, Jánosi János,

Szűcs Endre, Terdik Bálint

Lapterv és tipográfia: Vízvárdi András

Angol fordítások: Móra Zoltán

Nyomás: Progresso Print Kft., Budapest

Honlap: www.orszagepito.hu

ISSN 0866-0069

A lap előfizethető átutalással, az Alapítványtól

igényelt csekken vagy személyesen.

Ügyintézés, régi példányok árusítása:

Artbureau Kft.

1065 Bp., Nagymező utca 4. 1/128.,

telefon/fax: (+36 1)322-0677;

e-mail: haabkatalin@gmail.com

Egy szám ára: 800 Ft

Előfizetési díj a 2015. évre 3000 Ft,

külföldi előfizetőinknek a

postaköltséget is felszámítjuk.

Támogatók:

MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

Bonex Építőipari Kft., Arker's Stúdió Kft.,

Farkas Építészroda Felületkémia Kft.,

Forma Rt., HADAS MŰTEREM Építész

és Művészeti Kft.

